

Jak zarządzać cmentarzami komunalnymi i jak je tworzyć? Kto decyduje o dochowaniu i kiedy można dokonać dochowania? Jakie groby można likwidować, a jakich nie? W jakich przypadkach można zlikwidować grób murowany?

Wideoszkolenie PCC Poland skierowane do zarządców cmentarzy komunalnych

Praktyk omówi nadchodzące zmiany w ustawie!

Na szkoleniu szczegółowo przedstawimy wszystkie kwestie związane z zarządzaniem cmentarzami komunalnymi. Powiemy, jak interpretować prawo do grobu, kto może być dysponentem i kto może decydować o kwestiach pochówków i dochowania. Szczegółowo omówimy kwestie prawne, praktyczne i proceduralne związane z likwidacją grobów oraz ekshumacją. Powiemy jakie opłaty i za co pobierać i co zrobić w przypadku nieuregulowania opłat za groby murowane. Wyjaśnimy również kwestie zarządzania zielenią na cmentarzach komunalnych.

W programie m.in.:

- Czy w tym roku można dołożyć urnę do górnej komory grobowca z dwiema komorami - w dolnej trumna dołożona w 2010 roku, w górnej w 2020 roku?
- Kiedy może nastąpić kolejny pochówek, jeśli do grobu została dochowana urna? Czy może to być pochówek trumnowy?
- Kiedy może nastąpić kolejny pochówek, jeśli do grobu dochowano szczątki po ekshumacji?
- Czy trzeba uzupełniać dopłatę o kolejne 10 lat w przypadku grobu, który jest opłacony na 20 lat, a po 10 latach nastąpiło dochowanie? Czy pobierać nową opłatę na następne 20 lat?
- Co w przypadku, jeśli zarząd zlikwiduje pomnik, a właściciel za jakiś czas się o niego upomni? Czy zarząd może wtedy zostać ukarany finansowo?
- Czy można poddać kremacji szczątki wydobyte z likwidowanego grobu? Kto może wydać zgodę na kremację?
- PRZYKŁAD: siostra pochowała brata; obecnie żona zmarłego chce przeprowadzić ekshumację męża na inny cmentarz; czy po uzyskaniu zgody sanepidu będzie mogła dokonać ekshumacji mimo braku zgody siostry, która dokonała pochówku?

Wzory pism, jakie otrzymają uczestnicy:

- Oświadczenie o dysponowaniu w sprawie grobu
- Protokół oględzin grobu
- Protokół przekazania miejsca
- Wniosek o pochówek w kwaterze zasłużonych
- Podanie o bezpłatny wjazd na cmentarz
- Wniosek do pogrzebu

Szczegółowy program szkolenia:

Nowości w programie:

- Jakie zmiany pojawią się w ustawie o cmentarzach i chowaniu zmarłych?

- Czy w regulaminie powinny znaleźć się zapisy o wielkości grobów?
- Czy należy pobrać kolejną opłatę za grób, jeżeli poprzedni zarządca nie przekazał kompletnej dokumentacji i jest wpis, że to grobowiec, lecz brak zezwolenia na wymurowanie i brak faktury potwierdzającej ten fakt? Status grobu można potwierdzić dopiero po jego otwarciu, czyli przy następnym pochówku
- Jakich formalności musi dopełnić założyciel przy grobie murowanym? Czy konieczne jest zgłoszenie do starostwa?
- Czy utrzymanie cmentarza to zadanie własne gminy?
- W okresie wcześniejszym opłaty za groby były pobierane na okres 20 lat w tej samej wysokości, co za groby ziemne i za grób murowany – grobowiec. Czy obecnie, po 20 latach należy pobrać kolejną opłatę za grób murowany - grobowiec i w jakiej wysokości?
- Czy za pojedyncze groby murowane pobiera się opłaty po 20 latach?
- Czy można pobierać opłatę wstecz za dzierżawę na kolejne 20 lat? Jak liczyć taką opłatę za dzierżawę wstecz? Jaka jest podstawa prawna pozwalająca pobrać opłatę wsteczną na dzierżawę?
- Czy można pochować nową osobę, jeżeli ktoś przeniósł pochowanych na inny cmentarz, a opłata za grób jest jeszcze na 3 lata?
- Czy można zlikwidować grób murowany, jeżeli nie ma ważnych opłat?
- Jeżeli w przeciągu miesiąca w grobie murowanym głębinowym dojdzie do pochowania 4 osób, to należy pobrać jedną opłatę czy za każdy pochówek osobno?
- Czy gmina jako zarządca ma prawo dokonać ekshumacji przy likwidacji grobu i przenieść szczątki do ossarium?
- Dysponent opłacił grób urnowy. Po upływie pół roku dokonał ekshumacji. Czy przez 20 lat pusty grób będzie jego własnością?
- Co robimy z pomnikiem po likwidacji grobu murowanego?
- Co robimy ze szczątkami ze zlikwidowanego nieopłaconego grobu, jeżeli nie ma ossarium?
- Jak wygląda procedura przenoszenia do ossarium?
- Czy opłata za grobowiec murowany nie jest na 99 lat?
- Czy można zlikwidować grób murowany jednoosobowy?
- Czy po wejściu w życie nowej ustawy groby murowane będą nadal wieczyste?
- Czy w nowej ustawie też jest pobieranie opłaty wstecznej?
- Czy w nowej ustawie można likwidować groby obniżając szczątki na niższy poziom?
- W jaki sposób rodzina może udowodnić, że w danym miejscu został pochowany ich członek rodziny, jeżeli grób ziemny ma ponad 20 lat, nie posiada tabliczki i nie wiadomo kto został w nim pochowany?
- Czy ekshumując szczątki należy mieć zgodę Sanepidu?
- Jeżeli wejdzie nowa ustawa i groby murowane będą opłacane co 20 lat, to co z grobami murowanymi wykupionymi wcześniej? Czy będzie można pobrać za nie opłatę, czy temu prawu będą podlegać tylko te wykupione po wprowadzeniu ustawy?
- Czy groby ziemne urnowe są grobami wieczystymi?
- Czy istnieje możliwość zwolnienia z opłaty za pochówek podopiecznych DPS?
- Jak fakturować opłatę wsteczną? Po stawkach nowych czy starych?
- Czy gmina przenosząc szczątki z likwidowanego grobu do ossarium musi mieć zgodę z Sanepidu na ekshumację?
- Na ile lat pobieramy opłatę za niszę w kolumbarium?
- Jakie są różnice między grobowcami, a grobami murowanymi?
- Czy można dochować urnę do istniejącego grobu ziemnego?

- Jeśli w 2022 r. dochowaliśmy urnę do grobu pojedynczego, to ile czasu powinno minąć, aby dochować kolejną urnę?
- Czy nowa ustawa nadal będzie dawała możliwość dochowania urn do grobów? Czy coś się zmienia?
- Po jakim okresie można dokonać kolejnego pochówku trumny w grobie murowanym pojedynczym? Kiedy można dokonać kolejnego pochówku w grobie murowanym dla pomieszczenia 2 trumien jedna nad drugą, jeżeli obie komory są już wypełnione?
- Czy potrzebna jest decyzja, aby przenieść urny z jednego grobu do drugiego?
- Czy po ekshumacji szczątki należy kremować i kto o tym decyduje?
- Czy Sanepid decyduje o kremacji ze względu na fakt, iż w grobie, do którego nastąpi dochowanie, znajduje się kilku zmarłych?
- Czy drugi pochówek w grobie murowanym podwójnym, w pionie, z użytkowaniem wieczystym kwalifikuje go do opłaty 20 letniej?
- Czy można dokonywać pochówków lub wyrażać zgody na budowę grobowców w kwaterze, w której nie da się określić rzędu i miejsca?
- Czy koroner może zastąpić prokuratora?
- Na cmentarzu komunalnym zostali pochowani pierwsi powojenni nauczyciele (małżeństwo, grób dwumiejscowy w poziomie). Grób stracił ważność w 1985 r. Nie ma krewnych, którzy wnieśliby opłatę za grób. Niestety nie możemy również zlikwidować grobu, ponieważ sprzeciwia się temu grono pedagogiczne i władze gminy. Jak zatem rozwiązać problem opłaty i ważności grobu? Czy ustanawiając go grobem zasłużonych, będzie zwolniony z opłaty? Jak wygląda procedura ustanowienia takiego grobu?
- Czy księgi elektroniczne będą w jakimś ogólnopolskim systemie czy każdy zarządca prowadzi swoje?
- Czy ktoś będzie kontrolował elektroniczne księgi cmentarne?
- Mamy przejąć dwa cmentarze. Wcześniej parafia nie pobierała żadnych opłat za wykup miejsc. Od kiedy mamy zacząć pobierać opłaty - od dat pochówku ostatnich osób na danym miejscu czy od daty przejęcia cmentarza?
- Od kiedy naliczać opłatę w grobach murowanych, jeśli do tej pory nie były naliczane?
- Czy za każdą osobę pochowaną w grobie pobieramy opłatę za przedłużenie dzierżawy, czy liczymy od ostatnio pochowanej?
- Na naszym cmentarzu komunalnym opłata jest pobierana nie na 20, a na 30 lat (podobnie data ponownego pochowania). Było to argumentowane warunkami glebowymi i dłuższym czasem rozkładu zwłok. Czy jest to zgodne z prawem?
- Jeżeli dokonywany jest pochówek urny do istniejącego już grobu, to powinna być pobrana opłata uzupełniająca do 20 lat ważności grobu?
- Pod jednym numerem w księgach cmentarnych są pochowane obok siebie dwie osoby z różnymi datami ważności. Jest też jeden mały pomnik. Co w przypadku, gdy dysponent nie chce zapłacić za przedłużenie jednego z miejsc, ponieważ na oba miejsca ma ten sam numer? Czy należy zlikwidować jedno z miejsc?
- Jak powinna być pobierana opłata, jeśli są 2 kwatery obok siebie i został postawiony na nich jeden duży pomnik, a opłaty za kwatery mają różne terminy ważności?
- Co może lub powinien zrobić administrator, jeśli dowiedział się o dochówku urny do istniejącego już grobu?
- W przypadku ułożenia kostki wokół grobu stosujemy pisemną formę wniosku i odpowiedzi. Co, jeśli prace wykonuje osoba prywatna, a nie firma kamieniarska? W pisemnej zgodzie wskazujemy, że kostka powinna być ułożona na równi z powierzchnią ziemi, ale wykonawca nie zastosował się do wytycznych i ułożył na wysokości ok. 10cm powyżej powierzchni ziemi. Co może zrobić zarządca w

takim przypadku?

- Co z grobami które zostały zniszczone przez wywrot? Kto dokonuje naprawy?
- Czy gmina jako zarządca ma obowiązek ubezpieczyć groby, na które potencjalnie może spaść drzewo?
- Przy załatwieniu formalności z pochówkiem osoba zgłaszająca pochówek składa oświadczenie, że jest jednym z dysponentów oraz że nikt z rodziny nie wnosi sprzeciwu, wskazując również stopień pokrewieństwa z osobą zmarłą i wskazując, kto jest pochowany w tym grobie. Czy w oświadczeniu powinno się też ująć stopień pokrewieństwa wobec osób wcześniej pochowanych?
- Kto ma prawo do budowy nagrobka?
- Jakie dokumenty powinna przedstawić osoba składająca wniosek o ekshumację?
- Czy można nakazać usunięcie ławeczki, na postawienie której nie było wcześniej zezwolenia? Czy można nakazać usunięcie ławki, na którą było zezwolenie, natomiast kamieniarz wyszedł poza obszar grobu?
- Jakie są kary za nieprowadzenie ksiąg cmentarnych lub ich niekompletne prowadzenie?
- Jak postępujemy z osobą, która nie stosuje się do regulaminu i wprowadza psy na cmentarz?
- Co, jeśli rodzina nie godzi się na przestawienie ławki?
- W jaki sposób można ustalić, czy osoba zmarła jest osobą zasłużoną, jeśli w dokumentach nie ma wpisu?
- Jakiej wielkości nisze w kolumbariach powinniśmy wykonywać? Czy jest jakiś określony rozmiar?

Co więcej:

- Czy można zmienić status grobu ziemnego na murowany? Czy należy wcześniej dokonać ekshumacji?
- Jak postępujemy w sytuacji, kiedy nie znamy dysponenta grobu, nie mamy żadnych informacji z pogrzebu i nagle pojawia się wnuczka zmarłego, która chciałaby opłacić ten grób? Czy możemy uznać wnuczkę za dysponenta? Czy powinniśmy wymagać udokumentowania pokrewieństwa?
- Na jakiej podstawie prawnej przenosimy szczątki do ossarium przy likwidacji grobu? Czy zarządca cmentarza składa wnioski do sanepidu?
- Dochowujemy kolejne szczątki przy likwidacji grobu do ossarium. Grób jest murowany. Czy taki grób możemy w każdym momencie otworzyć, również przy likwidacji?
- Jakie czynności trzeba podjąć w celu poszerzenia cmentarza?
- Czy zarządca cmentarza może określić warunki usytuowania ławeczek przy grobach? Czy może wymagać przestawienia dotychczas istniejących ławeczek, gdy część z nich tarasuje przejście?
- Czy w cenniku można zamieścić informację o wysokości opłat za wjazd na cmentarz?
- Kto ponosi odpowiedzialność za uszkodzony nagrobek, który może zagrażać innym osobom przebywającym na cmentarzu?
- Czy musi minąć 20 lat, aby móc pochować inną osobę w grobie murowanym?
- Czy w cenniku można zamieścić informację o wysokości opłaty za ustawienie nagrobka?
- Co należy zrobić w przypadku, gdy ossarium się zapełni?
- Czy przy likwidacji grobów nieopłaconych nie musimy przestrzegać terminu przeznaczonego na ekshumację: październik-kwiecień?
- Na jakich warunkach dysponent może zrezygnować z grobu po 20 latach? Jeśli tak, to na jakich warunkach?
- Czy ostatnią trumnę trzeba zamurować? Czy można dochować jeszcze urny z prochami?
- Po 20 latach rodzina chce dochować kolejną osobę, a dysponent nie chce dokonać opłaty ani zrezygnować z tego grobu. Czy w takim przypadku dysponent musi wyrazić zgodę na pochówek?

- Czy traci prawo do grobu, jeżeli sam nie chce dokonać opłaty za grób?
- Kto otrzymuje prawo do grobu po śmierci dysponenta?
 - Co robimy w przypadku, gdy osoba, która kupiła grób ziemny i na własną rękę przekształca go na grób murowany? Czy należy za to pobrać opłatę?
 - Czy po 20 latach można zlikwidować groby, w których pochowane są osoby bezdomne, jeżeli mamy wiedzę, że zostały one pochowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej? Groby te są zaniedbane i przez nikogo nieodwiedzane
 - Jaki jest okres przechowywania dokumentów przez zarządcę cmentarza? Opłaty, faktury i dane osób wpłacających
 - PRZYKŁAD: siostra pochowała brata, a teraz żona zmarłego chce przeprowadzić ekshumację męża na inny cmentarz; czy po uzyskaniu zgody sanepidu będzie mogła dokonać ekshumacji mimo braku zgody siostry, która dokonała pochówku?
 - Po jakim czasie do grobu dla trumien umieszczonych jedna nad drugą można pochować kolejną osobę? Czy 20 lat od daty pogrzebu w takim grobie, aby pochować 3 osobę liczymy od daty pierwszego pochówku w tym grobie czy od drugiego?
 - Sprowadzenie zwłok z zagranicy: brak aktu zgonu polskiego lub europejskiego. Czy pozwalamy pochować, czy możemy poczekać na dokument, który rodzina dostarczy po pogrzebie?
 - Co w przypadku zaświadczenia od koronera? Zwykle czeka się na akt zgonu kilka miesięcy. Czy pozwolić na pochowanie?
 - Czy jeśli do grobu ziemnego dochowana jest urna, to ten grób nie podlega już likwidacji nawet w przypadku utracenia ważności grobu?
 - Po jakim czasie od pierwszego pochówku w grobie głębinowym można pochować drugą osobę?
 - Czy ponowne dochowanie trumny po 20 latach liczymy co do dnia czy co do roku?
 - Czy można kserować dokument (kartę zgonu przeznaczona dla administratora cmentarza)?
 - Ile urn można dochować do grobu zwykłego, a ile do głębinowego?
 - Czy można pochować urnę z prochami pod płytę nagrobka? Czy w przypadku grobowca, jeżeli trumna jest na górnym poziomie i nie minęło 20 lat, można dochować urnę na tym samym poziomie?
 - PRZYKŁAD: grobowiec ma dwie komory - w dolnej trumna w 2010 roku, w górnej trumna w 2020 roku - czy w tym roku można dołożyć urnę do górnej komory?
 - Jeżeli w grobie jest dochowana urna to może być pochówek trumnowy? Czy już tylko urny?
 - Jak przebiega przekazanie przez dysponenta prawa do grobu osobie postronnej (odpłatnie)? Jak ma do tego podejść zarządca cmentarza?
 - Czy w sytuacji, gdy osoby zmarłe nie mają już najbliższych osób uprawnionych do dysponowania grobem, a jedynymi żyjącymi członkami rodziny są dalecy krewni, którzy opiekują się danym grobem, krewni mogą przekazać osobom trzecim prawo do grobu i do ewentualnego dochowania, tym samym zrzekając się praw do grobu?
 - Jaki grób należy traktować jako grobowiec? Na cmentarzu coraz częściej praktykuje się układanie grobów z gotowych prefabrykatów (płyty zbrojone betonowe). Wymiary takiego grobu wynoszą 105x210; jak traktować taki grób - jako grobowiec czy jako grób ziemny? Są to groby pojedyncze, podwójne w pionie i w poziomie oraz na cztery trumny, dwie w pionie i dwie w poziomie. Czy grobowiec musi być murowany czy może być składany z płyt betonowych zbrojonych bez użycia zaprawy? Czy grób z płyt betonowych dla dwóch osób w pionie, powinien być traktowany jako grobowiec?
 - Czy w grobie murowanym "zapełnionym" - od ostatniego pochówku minęło 20 lat - można przygotować nowe miejsca pochówku bez przeprowadzania ekshumacji, szczątki i pozostałości

umieszczane są poniżej dna grobu?

- Co z opłatą za wjazd na teren cmentarza i opłatą dla podmiotów wykonujących usługę pogrzebową na cmentarzu? Nasz radca prawny wykreślił tę pozycję z cennika
- Do kogo należą opłaty za wjazd na cmentarz czy użytkowanie kaplicy? Czy należy je przekazać gminie?
- Czy opłata za utylizację gruzu stanowi dochód z tytułu administrowania cmentarzem?

1. Jak interpretować prawo do grobu? Kto może być dysponentem grobu? Jak to wygląda w praktyce? Czy można przepisać prawo do grobu na inną osobę?

- Co, jeśli jeden członek rodziny chce dochować kogoś do grobu, a inny się na to nie zgadza? Kto decyduje o tym grobie?
- Jak rozumieć prawo do dysponowania grobem? Na kogo przechodzi prawo do dysponowania grobem? Kto staje się dysponentem grobu? Czy można przekazać prawo do grobu? Jak przekazywać prawo do grobu?
- Na kogo przechodzi prawo do dysponowania grobem w przypadku grobu wieloosobowego? Na jakiej zasadzie przechodzi prawo do dysponowania grobem?
- Jak ustanawiać prawo do grobu? Jak ustanawiać dysponenta grobu? Od kiedy liczymy prawo do grobu? Jakie dokumenty poświadczają prawo do grobu?
- W jakich przypadkach można ponownie użyć grobu? Jakie aspekty prawne regulują ponowne użycie grobu?
- Czy groby ziemne mają właściciela, czy tylko dysponenta?
- Jak mają wyglądać formalności dotyczące prawa własnościowego w przypadku cmentarza komunalnego? Czy są przykłady orzecznictwa dotyczące prawa do grobu?
- Jak ustalić, kto ma prawa własności do grobu? Jakie dokumenty są potrzebne, aby ustalić prawa własności do grobu? Jakie dokumenty i poświadczenia cmentarz powinien wystawić właścicielowi grobu?
- Czy po 20 latach można przekazać grób osobom trzecim?
- Co, jeśli dysponent umiera i nikt nie poinformuje o tym zarządcy?
- PRZYKŁAD: do zarządcy cmentarza przysłała pani, przyniosła akt zgonu właściciela grobu i powiedziała, że ona chce uiścić opłatę za grób i ona chce być właścicielem grobu. Czy można w takim przypadku przepisać na tę panią prawo do grobu?
- Jak rozumieć art. 10 p. 1 Ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych?
- Jakie przepisy i zasady regulują zarządzanie cmentarzami komunalnymi? Jak interpretować Ustawę o cmentarzach i chowaniu zmarłych?
- Jak prowadzić księgi cmentarne? Jak robić to zgodnie z ustawą? Jak stosować to w praktyce?
- Jak stworzyć poprawny regulamin cmentarza? Co powinien zawierać regulamin cmentarza?
- Jak prowadzić ewidencję grobów? Na co zwracać uwagę?
- Jakie są różnice między grobowcami, a grobami murowanymi?
- Jaka ma być szerokość nagrobka?
- Czy w przypadku dochowania można liczyć 20 lat rocznikowo czy trzeba pilnować daty co do miesiąca?
- Jakie procedury określają chowanie urny?
- Po jakim czasie można dokonać dochowania urny? Do jakich grobów można dochować urnę?
- PRZYKŁAD: na cmentarzu komunalnym została pochowana urna, ale rodzina chciała, aby urna była w domu i wykopali urnę i trzymają w domu – jak postępujemy w takim przypadku?

2. Jak naliczać opłaty na cmentarzu? Jak pobierać opłaty? Na jakiej zasadzie pobierać opłaty w przypadku grobów ziemnych, a na jakiej zasadzie w przypadku grobów wieloosobowych?

- Kto powinien uiszczać opłaty za miejsce na cmentarzu? Jak znaleźć osobę, która musi takie opłaty uiszczać? Osoba, która musi to opłacać uznaje, że wcale nie musi tego robić i mówi, że nie jest bliskim członkiem rodziny, co w takim przypadku?
- Za co są pobierane opłaty cmentarne? W jakiej wysokości powinny być opłaty cmentarne?
- Co zrobić, gdy ktoś nie chce płacić za grób? Czy taką opłatę można wyegzekwować? A jeśli tak to w jaki sposób?
- Jak ściągnąć należności od osoby, która nie opłaciła faktury za miejsce na cmentarzu? Co jeśli rodzina pochowała członka rodziny, nie opłaciła faktury za grób i wyjechała? Jak znaleźć taką rodzinę? Gdzie wysyłać powiadomienia o nieopłaconej fakturze?
- Jaką fakturę wystawić za miejsce na cmentarzu? Lepiej wystawić fakturę gotówkową, czy przelewową? W jakiej formie pobierać opłaty?
- Co powinno znaleźć się w cenniku dot. cmentarza?
- Jak naliczać opłaty na cmentarzu?
- Czy opłaty powinny być naliczane za to, że zarządca przyjedzie i otworzy bramę na pogrzeb, czy nie?
- Jak mają wyglądać opłaty za groby po okresie 20 lat? Jak naliczać opłaty za groby po 20 latach? Jak pobierać opłaty za przedłużenie grobu?
- Na jakiej zasadzie pobierać opłaty w przypadku grobów wielomiejscowych, a na jakiej w przypadku grobów jednomiejscowych (ziemnych)?
- Czy w przypadku grobów wieloosobowych wydłuża się czas 20 lat? O ile?
- Ustawa mówi, że po pochowaniu urny do grobu, nie można za niego pobierać opłat 20-letnich, art. 7 p. 4 – jak to rozumieć? Czy są przypadki, że opłaty można pobrać?
- Czy jeśli urna została schowana do grobu i jest umowa na 25 lat, to czy już wtedy można pobrać opłatę?
- Czy można rozłożyć na raty opłatę za grób? Jak pisać umowę o rozłożenie opłat na raty?
- Czy jeśli ktoś spłacił część rat, a później przestał płacić, to należy uznać, że opłata została uiszczona, czy nie?
- Grób jest opłacony na 20 lat i po 10 latach nastąpiło dochowanie - czy w takim wypadku trzeba uzupełniać tę dopłatę o kolejne 10 lat czy nie? Czy należy pobierać nową opłatę na następne 20 lat?
- Jakie warunki musi spełniać grób, aby nie pobierać w jego przypadku opłat? Po jakim czasie można nie pobierać opłat za grób?
- Kiedy powinny być pobierane opłaty, a kiedy nie powinny? Jakie opłaty i za co powinny być pobierane? Czy opłatę za grób można liczyć wstecz?
- Jakie są terminy opłat? Jakie przepisy regulują opłaty na cmentarzu?
- Jak powinny być naliczane ponowne opłaty za groby, a jak za grobowce?
- Jakie powinny być opłaty za pochówek? Jak je ustalać?

3. Co zrobić ze zwłokami lub nagrobkiem po likwidacji grobu? Ile czasu trzeba odczekać po nieotrzymaniu opłaty za grób, aby można go było zlikwidować?

- W jakich przypadkach można zlikwidować grób murowany?
- Jak powinna wyglądać procedura likwidacji grobów? Jakie są sposoby likwidacji grobu?
- Czy jeżeli grób jest stary i zapuszczony to można go zlikwidować? W jaki sposób?
- Co zrobić w przypadku nieopłaconego grobu? Po jakim czasie można go zlikwidować?

- PRZYKŁAD: był grób murowany, nieopłacany od 13 lat; stare drzewo przewróciło się na ten grób i doszczętnie go zniszczyło, więc grób został zlikwidowany. Wtedy o nagrobku przypomniała sobie córka osoby pochowanej i żąda rekompensaty za zlikwidowany grób i nagrobek, sprawa może trafić do sądu. Co robić w takim przypadku?
- PRZYKŁAD: dwie panie chcą się zrzec praw do grobu swojego brata i wyrażają zgodę na likwidację grobu - co w takim przypadku zrobić z pomnikiem? Co zrobić ze szczątkami?
- Które groby można zlikwidować, a które nie? Kiedy można zlikwidować grób, a kiedy nie można?
- Jakimi aspektami ustawowymi się kierować podczas likwidacji grobów? Jak ma wyglądać dokumentacja dotycząca likwidacji grobu?
- Jak likwidować groby wieloosobowe, a jak jednoosobowe? Jakie są procedury w obu tych przypadkach?
- Jakie warunki trzeba spełniać, aby zlikwidować grób murowany wieloosobowy? Czy są sytuacje, że można zlikwidować grób murowany wieloosobowy?
- Jakie są procedury informowania rodziny o likwidacji grobu? Co w przypadku, gdy nie ma żadnych bliskich, a grób ma zostać zlikwidowany?
- Co w przypadku szczątków pozostających przy likwidacji grobów? Jak postępować ze szczątkami?
- Jak wyglądają procedury w przypadku ekshumacji? Jak postępować w przypadku ekshumacji? Przepisy BHP, a ekshumacja
- Jak współpracować z sanepidem? Jakie wymagania może mieć sanepid, a czego można wymagać od sanepidu?
- Jakie przepisy regulują pracę sanepidu? Jak interpretować te przepisy?
- Jak wystosować zawiadomienie do sanepidu o ekshumacji?
- Czy jeśli zarząd chce zlikwidować grób, to ma zniszczyć pomnik, który był na grobie? Wyrzucić czy go magazynować?
- Co jeśli zarząd zlikwiduje pomnik, a właściciel za jakiś czas się o niego upomni? Czy zarząd może wtedy zostać ukarany finansowo?
- Co robić w przypadku grobu murowanego, który jest już mocno zniszczony, a nikt nie chce się nim zająć?
- Co w przypadku grobu murowanego, który się zapadł i stwarza zagrożenie? Czy taki grób można w drodze wyjątku zlikwidować?

4. Czy dozwolone jest pochowanie urny pomiędzy płytą pomnika a grobowcem? Co w przypadku osób zmarłych poza granicą Polski? Co może wtedy zastąpić kartę zgonu?

- Kiedy można złożyć urnę w grobie, gdy jest już tam ciało lub więcej?
- Czy zarządca cmentarza musi uzyskać zgodę wszystkich dysponentów opłacających dane miejsce grzebalne na pochówek w trumnie lub urnie zmarłej bliskiej osoby?
- PRZYKŁAD: rodzina wykupiła miejsce na grób podwójny w poziomie, administrator wprowadził grób do systemu, rodzina nie zagospodarowała terenu grobu. Firma pogrzebowa dokonała wykopu kolejnego grobu, nie zachowując odległości. Rodzina domaga się od administratora ekshumacji pochowanych zwłok "na ich działce". Grozi postępowaniem sądowym. Jakie stanowisko powinniśmy zająć? Rodzina nie zgadza się na inne miejsce grobu, ani zamiany na grób głębinowy podwójny, druga rodzina nie zgadza się na ekshumację
- PRZYKŁAD: właściciel pustego aktualnie grobowca murowanego 4 osobowego, któremu skończył się 20-letni okres ważnej płatności, odmawia wniesienia nowej opłaty na kolejne 20 lat, powołując się na

- art. 7. UoC. Czy administrator ma prawo pobrać nową opłatę, jak to argumentować i co zrobić w przypadku możliwości notorycznego uchylania się przez klienta od wniesienia tej opłaty?
- Czy dozwolone jest pochowanie urny pomiędzy płytą pomnika a grobowcem? Jaka jest minimalna opłata przy grzebaniu urny? Co powinno zrobić się z urną, która jest pochowana od ponad 20. lat i nie dokonano opłaty na kolejne lata? Czy jako grób urnowy rozumiemy również niszę kolumbarium?
 - Co w przypadku osób zmarłych za granicą Polski? Co, jeśli nie ma karty zgonu? Jakie dokumenty mogą zastąpić kartę zgonu?
 - Czy jeśli ktoś ma zarezerwowane miejsce na cmentarzu na 20 lat i jeśli chce pochować kogoś po 5 latach od wniesienia opłaty za rezerwację, to naliczamy opłatę znów na 20 lat czy tylko na 15? Czy faktura wystawiona za rezerwację miejsca na cmentarzu może być traktowana jako umowa?
 - Czy dopuszczalne jest pobieranie od dysponenta dopłaty do pełnych 20 lat za użytkowanie grobu w momencie wydania zgody na przebudowę istniejącego pomnika? Winien taki zapis widnieć w wewnętrznym regulaminie cmentarza?
 - Czy można pobierać opłatę za wjazd na teren cmentarza obcej firmy pogrzebowej lub zakładu kamieniarskiego?
 - Czy jeżeli chcemy zlikwidować grób, to najpierw musimy na koszt zarządcy przeprowadzić ekshumację takiego grobu, czy od razu możemy w takim grobie robić pochówki?

5. Jakie są prawa i obowiązki zarządców i dysponentów w kontekście zarządzania zielenią?

- Co, jeśli ktoś sadzi drzewa bez zgody innych właścicieli grobów oraz zarządcy? Jak nakłonić taką osobę do usunięcia takiego drzewa? Co jeśli ktoś nie chce usunąć tego drzewa?
- Jakie są prawa i obowiązki zarządców cmentarza w kontekście zarządzania zielenią?
- Jakie są prawa i obowiązki właścicieli grobów w kontekście zarządzania zielenią?
- Jak zarządzać zielenią na cmentarzu?
- Co, jeśli zarządca chce ściąć drzewo? Czy potrzebuje na to pozwolenia?
- Czy zarządca sam może usunąć drzewo nasadzone przez dysponenta?
- Jakie rodzaje drzew można sadzić na cmentarzu, a jakich nie powinno się sadzić?
- Jak prowadzić nasadzenia kompensacyjne za wycięte drzewa?
- Jakie rodzaje kwiatów powinny być sadzone na cmentarzach?
- Jak obniżyć koszty zarządzania zielenią na cmentarzu? Jak operować takimi kosztami?
- Co robić w przypadku starych drzew na cmentarzu? Czy można bez pozwolenia je wycinać? Czy w ogóle potrzebne jest takie pozwolenie - jeśli tak, to skąd je pozyskać?
- Co zrobić w przypadku obalenia się starego drzewa na grób i zniszczenia nagrobka? Kto ma ponieść koszty naprawy?
- Kto powinien zajmować się usuwaniem chwastów na cmentarzach w przestrzeniach między grobami?
- Co jeśli na grób przewróci się stare drzewo i zniszczy nagrobek? Kto wtedy odpowiada za zniszczenie? Czy wypłacić pieniądze za uszkodzenie?
- Czy śmieci powinien wywozić zarządca, czy firma zewnętrzna?
- Kto odpowiada za śmieci na cmentarzu?
- Co reguluje gospodarkę śmieciową na cmentarzu?
- Kto odpowiada za bałagan wokół grobu w przypadku wymiany nagrobka? Firma, która ten nagrobek wymienia, czy właściciel grobu, zarządca cmentarza?

6. Jak nadzorować prace na cmentarzu? Jakie dokumenty są niezbędne do dopełnienia formalności związanych z pogrzebem/ekshumacją?

- Jak udostępniać dane uprawnionych do pochowania w świetle RODO? W jakich przypadkach można wnioskować o udostępnienie danych osobowych? Komu można udostępnić dane osobowe?
- Jak procedować ustawianie obiektów małej architektury? Czy zarządca ma obowiązek wyrazić zgodę na ustawienie ławki?
- Czy zarządca ma obowiązek sporządzić plan zagospodarowania terenu cmentarza? Co oprócz MPZP reguluje kwestie urządzania cmentarza?
- Czy można zlikwidować groby w tzw. alejach zasłużonych? Jakie kryteria decydują o możliwości pochowania w alejach zasłużonych?
- W jakiej formie należy przyjąć regulamin cmentarza? Jaki organ powinien go podjąć?
- Na co zwracać uwagę przy przygotowaniu do dnia Wszystkich Świętych? Jak trafić do szerokiego grona dysponentów grobów nieopłaconych w tym szczególnym okresie?
- Jak uchronić się przed praktyką zbywania grobów lub wolnych miejsc na cmentarzach? Czy zarządca ma prawo ingerować w przypadku stwierdzenia takiego procederu?
- Kiedy należy zdemontować nagrobek przed pogrzebem i kiedy go zmontować po pogrzebie? Czy zarządca może wymóc montaż w określonym terminie?
- Jak zabezpieczyć wodę dla odwiedzających groby na cmentarzu? Kto wydaje zgodę na pobór wód powierzchniowych/podziemnych?
- Jak nadzorować pracę zakładów pogrzebowych na cmentarzu? Czego można wymagać od firm pogrzebowych przy przygotowywaniu grobu do pogrzebu/ekshumacji?
- Jakie dokumenty są niezbędne do załatwienia formalności związanych z pogrzebem/ekshumacją? Czego zarządca może wymagać od dopełniających takie formalności?
- Czy możliwe jest zastrzeżenie wolnego miejsca w grobie? Jak zarządca powinien traktować jednostronne oświadczenia woli współuprawnionych do pochowania? Czy takie zastrzeżenia są uzasadnione? Czy możliwe jest zawarcie adnotacji w księgach cmentarnych o zastrzeżeniu?
- Kto odpowiada za uszkodzenie sąsiedniego grobu podczas pogrzebu? Jak zobowiązać organizatora pogrzebu do przywrócenia stanu sprzed powstałej szkody?
- Co zrobić w przypadku samowolnego wymurowania grobu przez rodzinę? Jaki status posiada taki grób? Czy można wezwać rodzinę do przywrócenia stanu poprzedniego?
- Czy można zawierać umowy „za życia” z zainteresowanymi zakupem miejsca pod grób? Czy można określić kryteria związane np. z wiekiem rezerwującego grób? Czy możliwa jest cesja takich umów na osoby trzecie?
- Co z ważną opłatą przy grobie, z którego przeniesiono szczątki w inne miejsce? Czy zarządca ma obowiązek zwrotu opłaty za grób? Kiedy można odmówić zwrotu opłaty?
- Kto dysponuje wolnym grobem po wykonanej ekshumacji?
- Czy administrator może zastosować konsekwencje wobec kamieniarza, który mimo posiadanych wytycznych odnośnie zakresu wykonywanych robót wykona je źle i odmawia zmiany, np. rozbiórki pomnika i poprawy jego wymiarów? Czy w ostateczności można zakazać wjazdu na teren cmentarza takiemu kamieniarzowi?
- Czy kwestie dot. niewłaściwie wykonanych prac kamieniarskich winien regulować wewnętrzny regulamin cmentarza dot. robót kamieniarskich, który oprócz ustalenia poszczególnych pozwoleń na rozpoczęcie robót (zgoda rodziny, zgoda administracji z dokładnymi wytycznymi i opisem robót) winien też zawierać możliwe do zastosowania sankcje wobec niesolidnych wykonawców?
- Czym argumentować pobieranie przy pochówku uzupełniającej opłaty za użytkowanie grobu do pełnych 20. lat?

Prowadzący:

Zbigniew Kot – praktyk, dyrektor Zakładu Cmentarzy Komunalnych w Olsztynie, na co dzień zarządzający dwoma cmentarzami komunalnymi, o łącznej powierzchni 71 ha oraz dwoma miejskimi domami przedpogrzebowymi, administrujący trzema zamkniętymi cmentarzami zabytkowymi o łącznej powierzchni 7,8 ha i trzema cmentarzami wojennym o łącznej powierzchni 1,5 ha. Absolwent Wydziału Zarządzania Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu oraz studiów podyplomowych z Rachunkowości Zarządczej na Wydziale Ekonomicznym Uniwersytetu Gdańskiego. Członek Polskiego Stowarzyszenia Pogrzebowego i Społecznego Komitetu Ratowania Dawnych Cmentarzy na Warmii i Mazurach.

Terminy i szkolenia

Data: 01 grudnia 2022 10:00-15:00

Miejsce: Wideoszkolenie

Data: 02 lutego 2023 10:00-15:00

Miejsce: Wideoszkolenie

Data: 20 marca 2023 10:00-15:00

Miejsce: Wideoszkolenie

Data: 12 maja 2023 09:00-14:00

Miejsce: Wideoszkolenie

Data: 06 czerwca 2023 10:00-15:00

Miejsce: Wideoszkolenie

Data: 11 lipca 2023 10:00-15:00

Miejsce: Wideoszkolenie

Data: 05 września 2023 10:00-15:00

Miejsce: Wideoszkolenie

Data: 24 października 2023 10:00-15:00

Miejsce: Wideoszkolenie

Data: 11 grudnia 2023 10:00-15:00

Miejsce: Wideoszkolenie

Prawa autorskie do niniejszego programu przysługują Private Corporate Consulting Sp. z o.o. Udostępnianie, kopiowanie i przerabianie niniejszego programu bez pisemnej zgody Private Corporate Consulting Sp. z o.o., zagrożone jest odpowiedzialnością karną oraz cywilną